

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่องการเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งนี้ เป็นงานวิจัยที่เฉพาะเจาะจง โดยมุ่งศึกษาไปที่ตัวเพลงลูกทุ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกนำเอาวิธีวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ เพราะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาแบบเจาะลึก ขั้นตอนของการวิจัยมีดังนี้

1. เอกสาร

- คดีชาวบ้านอันดับ 1: เพลงชาวบ้าน โดย ภิญญู จิตธรรม
- กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- เส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
- จากเพลงไทยถึงเพลงลูกทุ่ง : ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานผ่านฟ้า
- บทความต่าง ๆ เกี่ยวกับเพลงลูกทุ่ง โดย
- เจนภพ จบกระบวนวรรณ
- สุจิตต์ วงษ์เทศ
- เอนก นาวิกมูล
- รศ. นายแพทย์ พูนพิศ อมาตยกุล
- โกศล อนุสิม

2. วิทยุ เทปและโทรทัศน์

- รายการโทรทัศน์ "ที่มาแห่งอารมณ์เพลง" วันเสาร์ เวลา 11.00-12.00 น. สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
- รายการโทรทัศน์ "ชีวิตกับเพลง" วันอาทิตย์ เวลา 10.00-12.00 น. สถานีโทรทัศน์ ช่อง 7

- รายการวิทยุ "สไมล์เรดิโอ วิกเอ็น เจนภาพ พบ จักรกฤษณ์"
วันอาทิตย์ เวลา 13.00-19.00 น. สถานีวิทยุ กองพลที่ 1
รักษาพระองค์ เอฟเอ็ม 98.0
- รายการวิทยุ "เวทีวาทะศิลปะและวัฒนธรรม" วันเสาร์ และ
วันอาทิตย์ เวลา 20.30-23.00 น. สไมล์เรดิโอ 5 สถานี
วิทยุทหารอากาศ 06 ทุ่งมหาเมฆ เอฟเอ็ม 102.5
- ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ สาขาสะพานผ่านฟ้า ถนน
ราชดำเนิน
- แหล่งข้อมูลจากเทปเพลงลูกทุ่ง

ผู้วิจัยได้คัดเลือกเพลงลูกทุ่งเพื่อมาทำการศึกษา โดยใช้เกณฑ์
ในการเลือก จากการพิจารณาจากเพลงลูกทุ่งยอดนิยมตั้งแต่ พ.ศ. 2498
ถึง พ.ศ. 2535 ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- เพลงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน จำนวน 81 เพลง แบ่งเป็น
 1. เพลงแก้ จำนวน 25 เพลง โดยแบ่งเป็น
 - เพลงแก้ระหว่างชายหญิง จำนวน 10 เพลง
 - เพลงแก้ชุดใหญ่ จำนวน 15 เพลง
 2. เพลงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกัน จำนวน 56
เพลง โดยแบ่งออกเป็น
 - ในด้าน เครื่องดนตรี เสียงดนตรี จำนวน 6 เพลง
 - ในด้าน ความนิยมในวัตถุ จำนวน 7 เพลง
 - ในด้าน การศึกษา จำนวน 7 เพลง
 - ในด้าน อาชีพ จำนวน 17 เพลง
 - ในด้าน สถานที่ จำนวน 5 เพลง

ในด้าน สุรสาธิต	จำนวน 4 เพลง
ในด้าน สิ่งบันเทิง	จำนวน 4 เพลง
ในด้าน เพลงลูกกรุง	จำนวน 6 เพลง
- เพลงที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ	จำนวน 54
เพลง โดยแบ่งออกเป็น	
- เกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง	จำนวน 7 เพลง
- เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ	จำนวน 4 เพลง
- เกี่ยวกับฮีโร่รถยนต์	จำนวน 3 เพลง
- เกี่ยวกับวรรณคดี	จำนวน 17 เพลง
- เกี่ยวกับประเพณี	จำนวน 23 เพลง
รวมทั้งหมด	จำนวน 135 เพลง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่เป็นเอกสารผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมจากนิตยสาร บทความต่าง ๆ ทั้งที่มีจำหน่ายทั่วไป และเป็นหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่ แต่ไม่ได้จัดจำหน่าย แต่อยู่ในห้องสมุด

ข้อมูลที่เป็นวิทยุ เทป และโทรทัศน์นั้น ผู้วิจัยได้ทำการจัดซื้อ เทปที่เป็นเพลงลูกทุ่ง ในด้านที่เป็นรายการวิทยุ และรายการโทรทัศน์ ถ้าช่วงใดมีรายการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกไว้

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยจะมาแยกแยะข้อมูล และจัดเก็บข้อมูลไว้โดยการ จัดแยกเพลงที่มีลักษณะเนื้อหาเชื่อมโยงกัน ในแต่ละประเภทไว้ตามประเภทต่าง ๆ โดยไม่ปะปนกันเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้หลักทฤษฎีการเชื่อมโยงเนื้อหาเป็นหลักในการวิเคราะห์ และจะโยงข้อมูลไปหาสิ่งที่เกี่ยวข้อง ว่า มีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันอย่างไร ตัวอย่างเช่น เพลงที่เกี่ยวกับวรรณคดี ผู้วิจัยจะโยงถึงเรื่องราวของวรรณคดีในด้าน ความเป็นมา ผู้แต่ง ลักษณะเนื้อเรื่อง และเพลงที่นำเนื้อหาจากวรรณคดีมาตั้งนั้น ได้ให้แง่คิดให้คิดอย่างไรบ้าง เพราะเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหา มาจากวรรณคดีนั้น จะนำเอาพฤติกรรมหรืออุปนิสัยของตัวละครมาเปรียบเทียบ หรือแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมหรือโลกวิสัยของมนุษย์

- และผู้วิจัยจะใช้แนวความคิดของ อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์มาใช้ วิเคราะห์ การเชื่อมโยงเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในรูปแบบของความต่อเนื่อง ของการเชื่อมโยง ทางด้านวัฒนธรรมหลวงกับวัฒนธรรมราษฎร์ ชาวสาร เรื่องราวต่าง ๆ และความทันสมัยที่ส่งออกจากเมืองไปสู่ชนบท โดยพัฒนา จากรูปแบบต่าง ๆ ของการเชื่อมโยงเนื้อหา

การนำเสนอข้อมูล

เมื่อผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ แล้ว จะนำข้อมูลที่ได้นำมา เสนอ ดังนี้

1. ในบทที่ 4 จะนำเสนอถึงต้นกำเนิดและความเป็นมาของเพลงลูกทุ่ง และองค์ประกอบต่าง ๆ ของเพลงลูกทุ่งในด้านทำนอง จังหวะ คำร้อง ลีลา การร้อง เครื่องดนตรี หางเครื่อง ผู้แต่งเพลงลูกทุ่ง และผู้ฟังเพลงลูกทุ่ง

2. ในบทที่ 5 จะนำเสนอถึงลักษณะต่าง ๆ ของการเชื่อมโยงเนื้อหา ของเพลงลูกทุ่ง ซึ่งแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่งกับเพลงลูกทุ่งในลักษณะ

2.1.1 การเชื่อมโยงเนื้อหาในลักษณะเพลงร้องแก้กัน

2.1.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาในลักษณะเพลงร้องโต้ตอบ

2.1.3 การเชื่อมโยงเนื้อหาในลักษณะเนื้อหาของเพลงพูด

ถึงสิ่งเดียวกัน

2.2 การเชื่อมโยงเนื้อหาระหว่างเพลงลูกทุ่งกับเพลงลูกกรุง

2.3 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับเพลงอื่น ๆ ได้แก่

2.3.1 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับบุคคลสำคัญของ
ของบ้านเมือง

2.3.2 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับเหตุการณ์สำคัญ
ของบ้านเมือง

2.3.3 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับฮีโร่หรือนักที่เป็น
ที่นิยม

2.3.4 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับวรรณคดี นิทาน
พื้นบ้าน

2.3.5 การเชื่อมโยงระหว่างเพลงลูกทุ่งกับขนบธรรมเนียม
ประเพณี วัฒนธรรม กิจกรรมทางพุทธศาสนา

3. ในบทที่ 6 จะนำเสนอถึง ลักษณะการเชื่อมโยง ทำนอง ของเพลง
ลูกทุ่งที่ได้รับอิทธิพลมาจากเพลงไทยเดิม และเพลงพื้นบ้าน

ในแต่ละหัวข้อของประเภทของการเชื่อมโยง เนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง
ผู้วิจัยจะนำไปประยุกต์เข้ากับแนวคิดของอาจารย์นิธิ เอี้ยวศรีวงศ์ ในด้านการ
เชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบท ถึงความต่อเนื่องของการใช้เพลง
ลูกทุ่ง เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ จากชาวเมืองสู่ชาวชนบท
ระเบียบวิธีวิจัยนั้น มีความเหมาะสมกับการวิจัย เพราะเป็นการ
วิเคราะห์ลงไปในเรื่องเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งโดยตรง ดังนั้นจึงต้องใช้วิธีวิจัยเชิง
คุณภาพ วิเคราะห์แบบเจาะลึกลงไปเฉพาะเรื่องเพลงลูกทุ่งโดยตรง